

KAKO ZAZNATI IN SE OBVAROVATI PRED STRESOM TER IZGORELOSTJO NA DELOVNEM MESTU

ŽUŽKOVI DNEVI 2015

Ljubljana, 23.10.2015

● Asist. mag. Nataša Dernovšček Hafner, univ. dipl. psih.

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije

www.zzzs.si

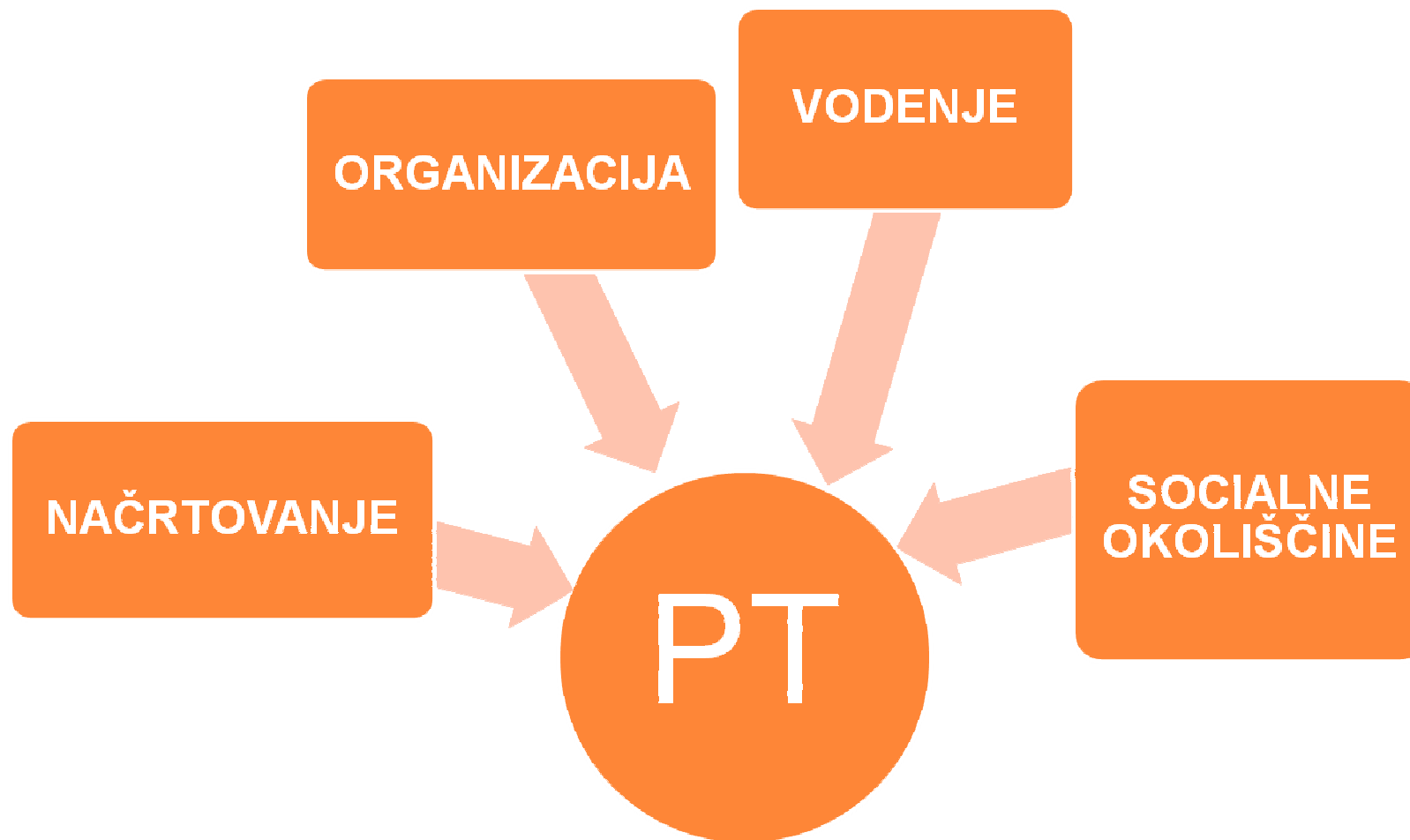

Projekt ProZDRAV2 “Z ozaveščanjem, promocijo in sodobnimi orodji do
zdravih in varnih delovnih mest”, ki ga je finančno podprl ZZZS.

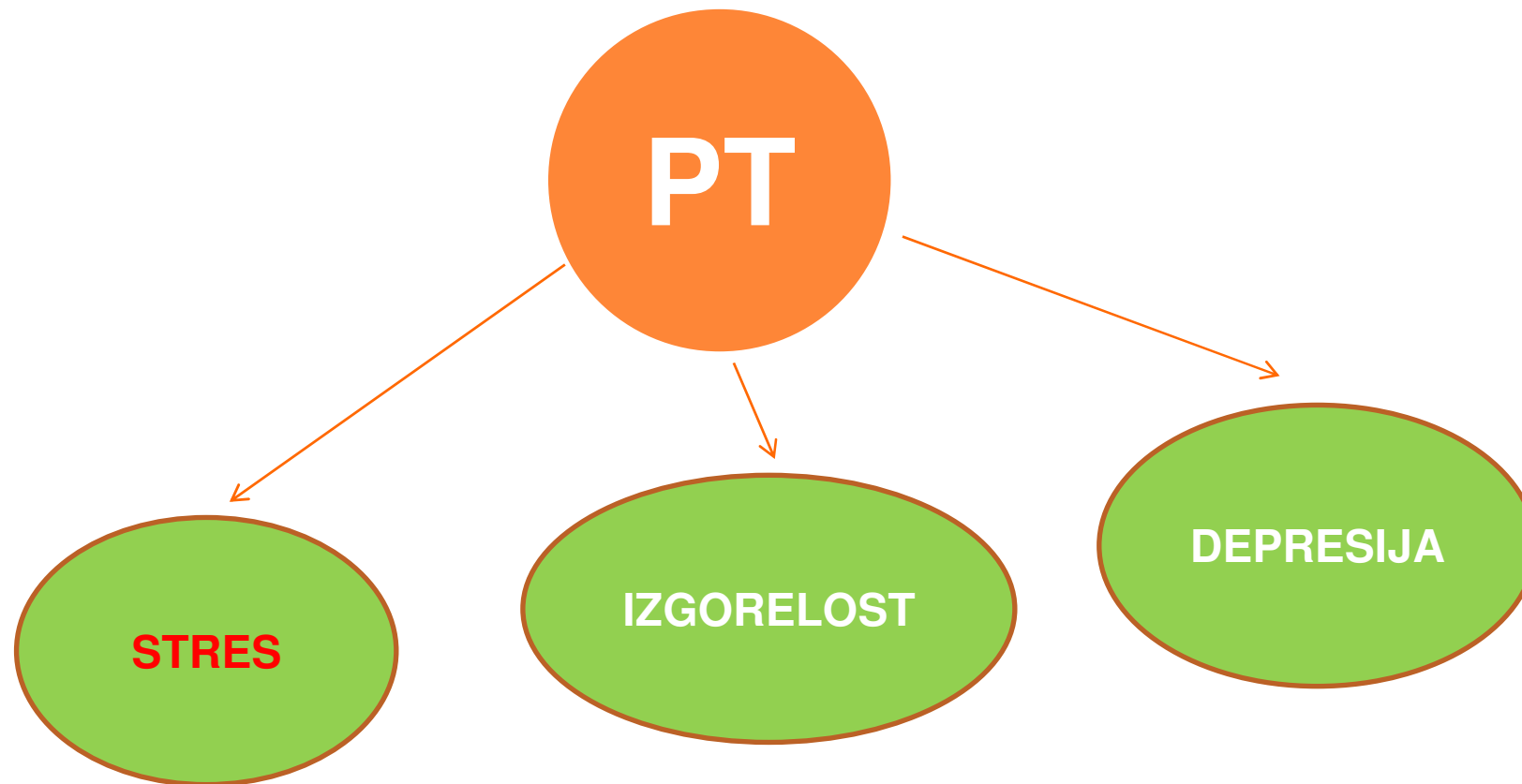
Kažipot ...

- Kaj so psihosocialna tveganja (PT)
- Negativni učinki PT na delavca in delovno organizacijo
- Kaj je stres
- Stres na delovnem mestu:
  - Psihološki simptomi stresa
  - Negativne posledice stresa
- Izgorelost (Burnout)
- Model zahtev in nadzora (JD-C Model)
- Kako se lahko pred STRESOM obvarujemo

Psihosocialna tveganja (PT) – 1.

Psihosocialna tveganja (PT) – 2.

NEUČINKOVITA KOMUNIKACIJA

NASPROTUJOČE SI
ZAHTEVE

SLABO VODENJE

NESODELOVANJE

URNIKI

HIERARHIJA
ODLOČANJA

POMANJKANJE KADRA

PREKOMERNE
OBREMENTVE

Pozitivni vplivi delovnega okolja

STRUKTURA

POKLICNA IDENTITETA

SOCIALNA VKLJUČENOST

SOCIALNI STATUS

**PROFESIONALNI IN OSEBNOSTNI
RAZVOJ**

Negativni vplivi delovnega okolja

Negativni učinki psihosocialnih tveganj na posameznika

STRES POVEZAN Z DELOM

SLABO DUŠEVNO ZDRAVJE

IZGORELOST oz. "BURNOUT"

TEŽAVE S KONCENTRACIJO

ŠTEVILO NAPAK PRI DELU

TEŽAVE DOMA

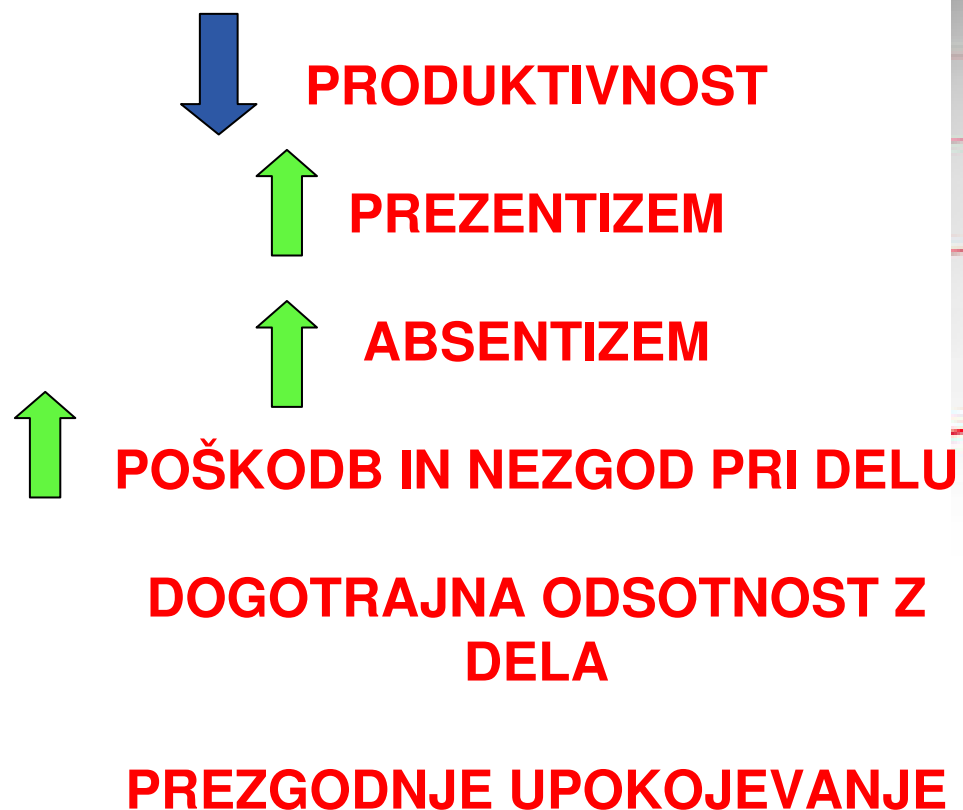
ZLORABA DROG IN ALKOHOLA

SLABO TELESNO ZDRAVJE

Negativni učinki psihosocialnih tveganj na nivoju organizacije

Kaj je STRES?

Stres na delovnem mestu

Podatki za EU: vsak 4. delavec

50 – 60 % vseh izgubljenih delovnih dni → **velika škoda**

Raziskava EUROFOUND 2014

Spreminjajoči se svet dela

število zaposlenih

potreba po prilagodljivosti:
• znanje in spretnosti
• naloge

negotovost zaposlitve

intenzivnost dela

Vpliv stresa na posameznika je kompleksen

TELO

- Glavoboli
- Mišična napetost
- Povišan krvni tlak
- Prebavne motnje
- Oslabljen imunski sistem

MISLI

- Zaskrbljenost
- Črnogledost
- Rigidno mišljenje
- Neodločnost
- Nepremišljenost

ČUSTVA

- Razdražljivost
- Depresija
- Apatija
- Vzkipljivost
- Nizka samopodoba

VEDENJE

- Nespečnost
- Neješčnost
- Zloraba substanc
- Impulzivnost
- Umik

Vpliv stresa na možgane

Stres vpliva na plastičnost možganov:

HIPOKAMPUS

nosilec dnevnega spomina
prostorskega spomina
odgovoren za čustvene odzive

FRONTALNI REŽENJ

nadzoruje miselne procese

AMIGDALA

čustveno procesiranje, nosilec človeške obrambe

Psihološki simptomi stresa na delovnem mestu

razdražljivost

nezadovoljstvo
z delom

zaskrbljenost

pomanjkanje energije in
navdušenja

občutek ujetosti

spremembe v vedenju

Negativne posledice stresa na delovnem mestu

- slabo zdravje in počutje zaposlenih
- vpliv na produktivnost (absentizem, prezentizem, fluktuacija)
- težavno usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja

IZGORELOST (*Burnout*)

Prepoznavanje izgorelosti

TELO

- Glavoboli
- Mišična napetost
- Povišan krvni tlak
- Prebavne motnje
- Oslabljen imunski sistem

MISLI

- Zaskrbljenost
- Črnogledost
- Rigidno mišljenje
- Neodločnost
- Nepremišljenost

ČUSTVA

- Razdražljivost
- Depresija
- Apatija
- Vzkipljivost
- Nizka samopodoba

VEDENJE

- Nespečnost
- Neješčnost
- Zloraba substanc
- Impulzivnost
- Umik

**1. POMANJKANJE
SPOŠTOVANJA,
KOMUNIKACIJE**

2. ČEZMERNI DELOVNI OBREMENITEVI

**3. NASPROTUJOČE SI ZAHTEVNE IN
NEJASNE VLOGE**

Napo is co-produced by a European Consortium:

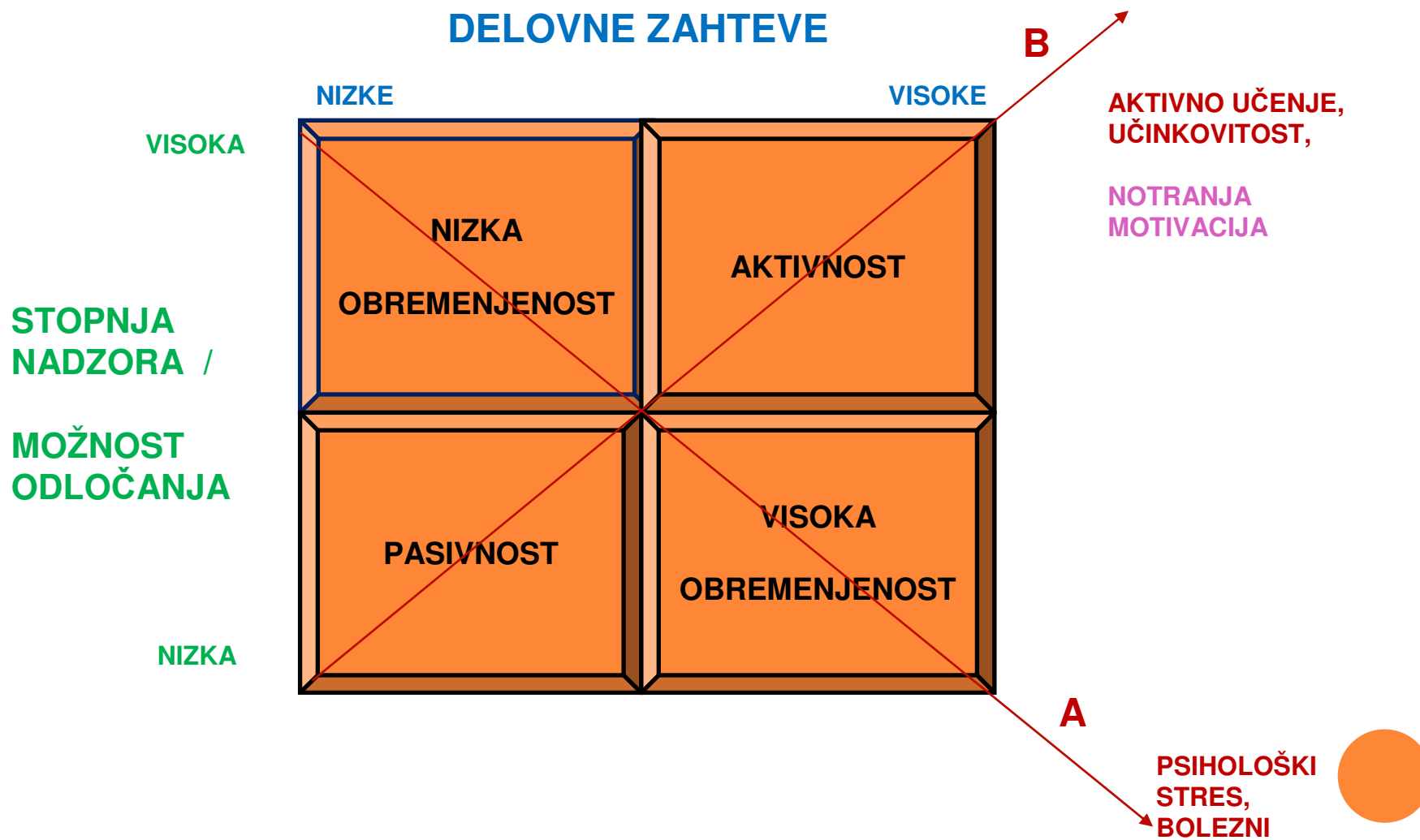

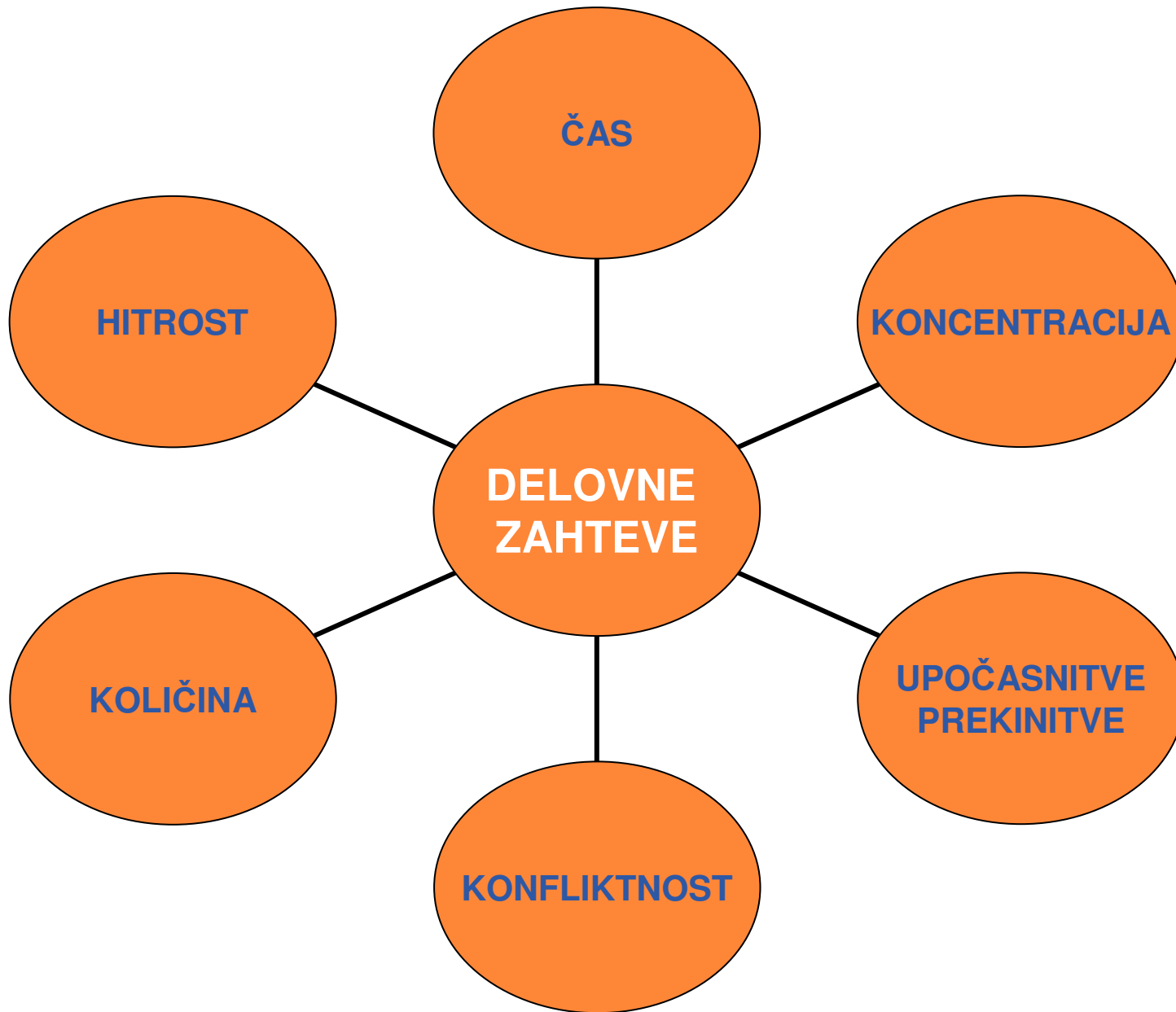
produced by VIA STORIA

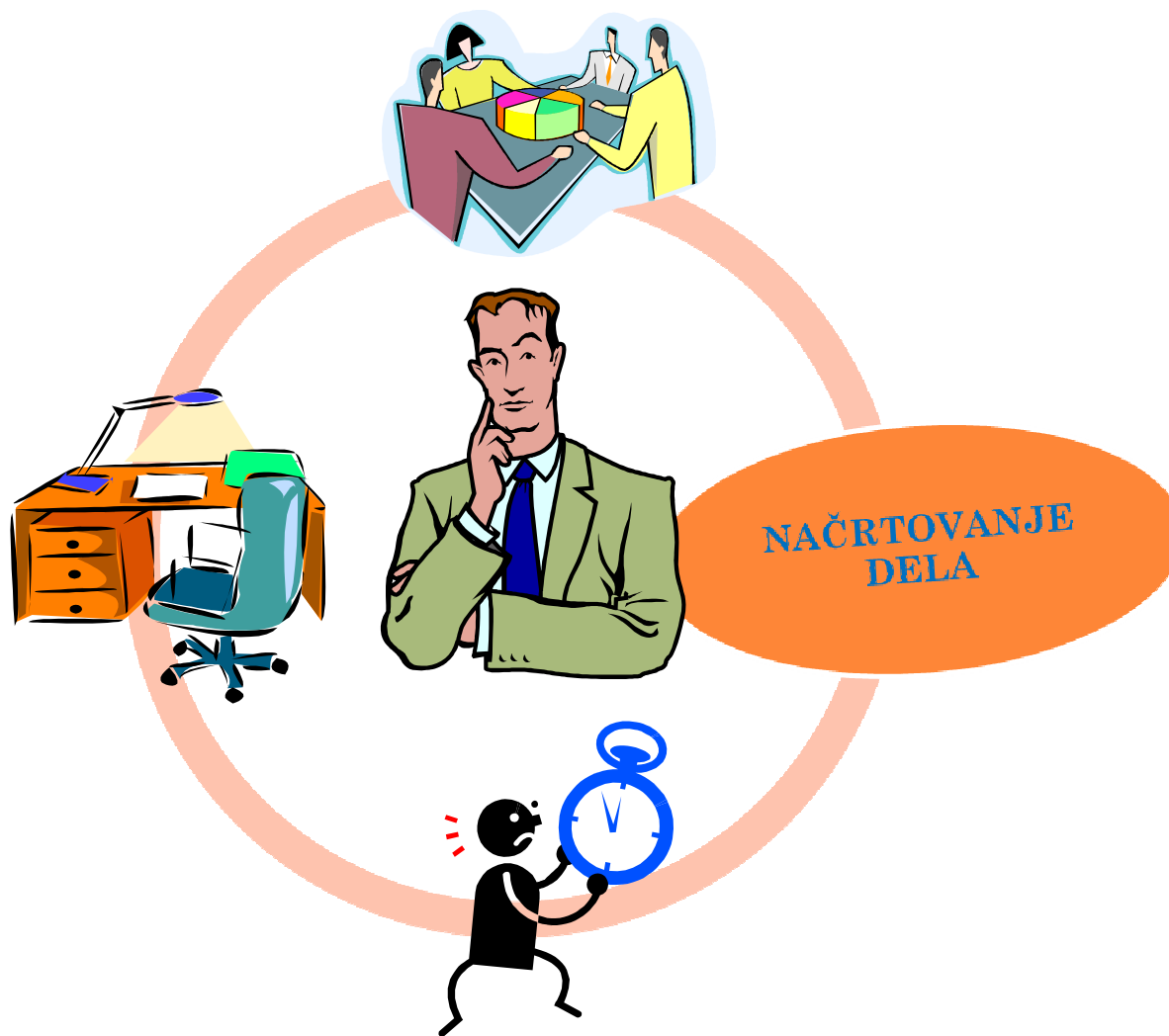
KARASEK-OV MODEL ZAHTEV IN NADZORA (JD-C MODEL)

VIR: SCHNALL P., LANDBERGIS P.

MOŽNOST ODLOČANJA = prava presoja + sprejemanje odločitev

VODJA OBRATA

IZVAJANJE
ODLOČITEV
NADREJENIH

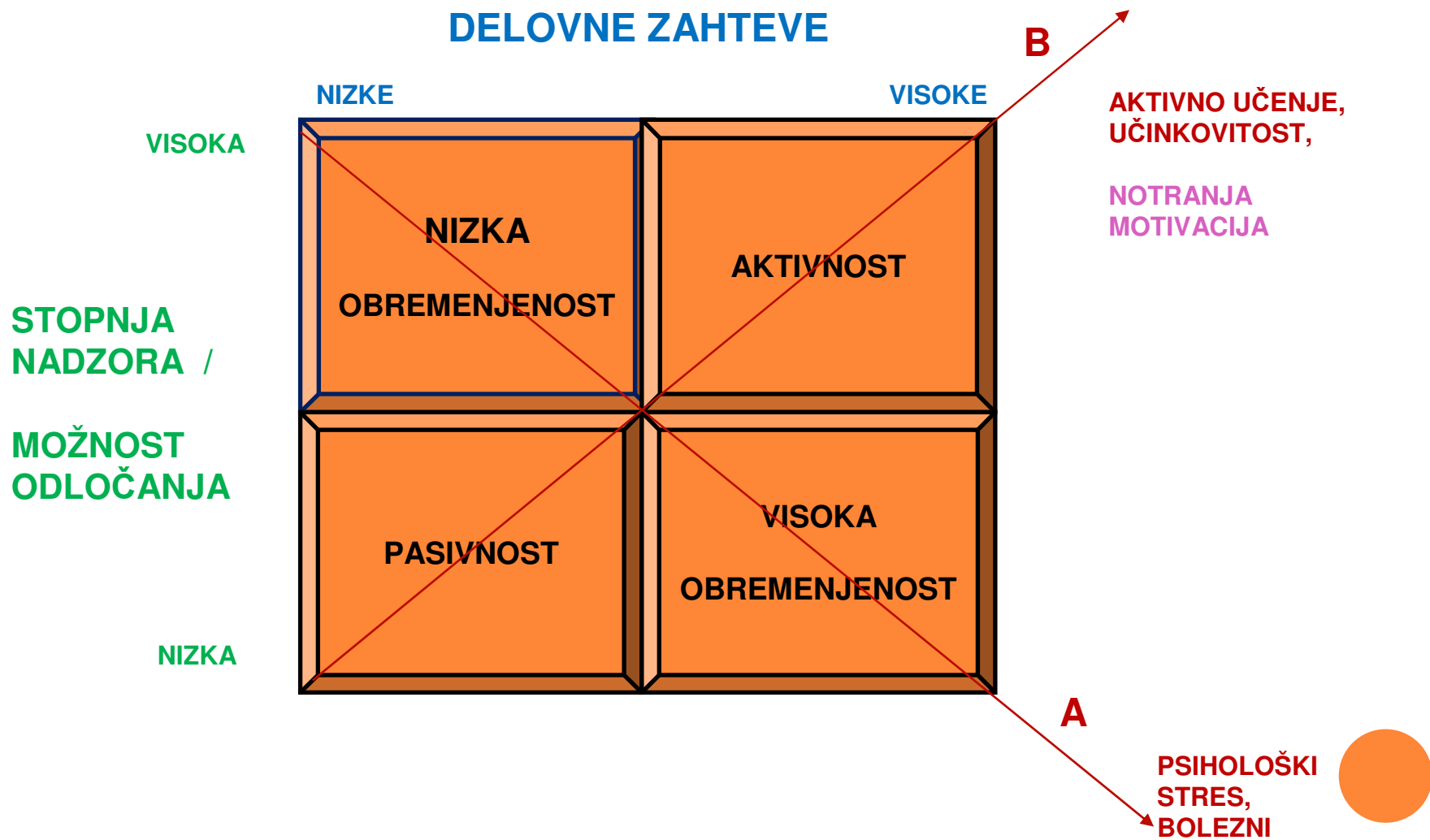
SKRB ZA
PODREJENE

KARASEK-OV MODEL ZAHTEV IN NADZORA (JD-C MODEL)

VIR: SCHNALL P., LANDBERGIS P.

VISOKE DELOVNE ZAHTEVE

+

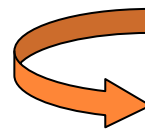
NIZKA MOŽNOST ODLOČANJA

=

VELIKE PSIHIČNE OBREMENITVE

utrujenost, izčrpanost

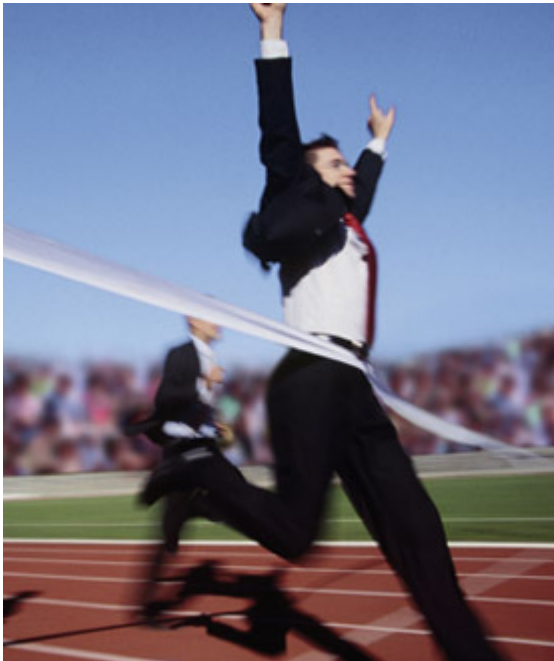

druge psihične težave:

- **anksioznost**
- **depresivnost**
- **zloraba alkohola**

Notranja motivacija

motivacija zaradi dela samega

SOCIALNA PODPORA

- instrumentalna
- čustvena

NADREJENI

SODELAVEC

DRUŽINA

PRIJATELJI

Povzetek

- Kako pri visokih psihičnih zahtevah delovnega mesta preprečiti izčrpanost?

Z visoko stopnjo avtonomije oz. možnostjo odločanja.

- Kako do višje notranje motivacije?

Z visoko stopnjo socialne podpore v delovnem okolju.

Prioriteta managementa: vzpodbujati potencial podpornega sistema med sodelavci.

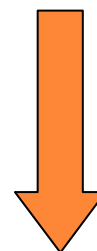
Kako se lahko pred stresom obvarujemo?

POSAMEZNIK

Kaj lahko storimo sami?

ORGANIZACIJA

ZNAČILNOSTI
POZITIVNEGA
DELOVNEGA
OKOLJA

Kaj lahko storimo sami? 1.

DELAVCI Z NIZKO STOPNJO IZGORELOSTI

- HOBI
- REDNA FIZIČNA AKTIVNOST
- SAMOSTOJNOST PRI DELU
- VEČ DELOVNIH IZKUŠENJ

tehnik je mnogo

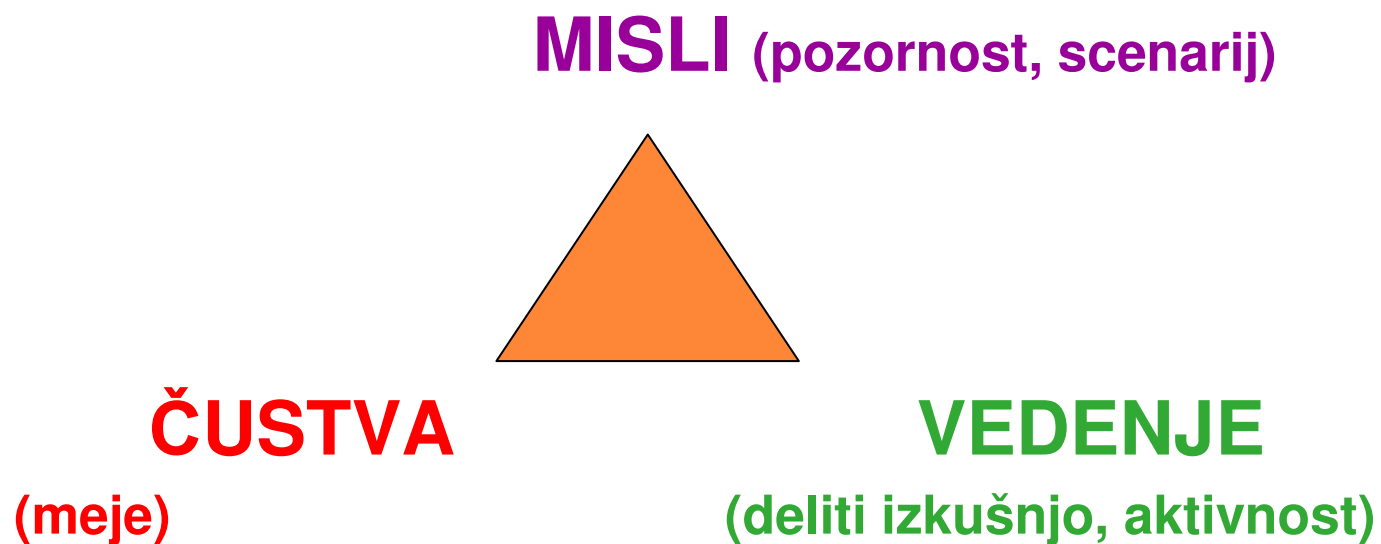
ni univerzalnega recepta

vsak naj sam presodi kaj mu pomaga

Kaj lahko storimo sami? 2.

1. Za zmanjšanje **KRATKOTRAJNEGA STRESA?**

Kaj lahko storimo sami? 3.

2. Za zmanjšanje DOLGOTRAJNEGA STRESA?

- Zdrav način življenja
- Kvalitetno preživljanje časa
- Načrtovanje aktivnosti
- Sprememba bazičnih prepričanj (*nikoli ne bom...*)
- List hvaležnosti ...

-
-
-

Kaj lahko storimo sami? 4.

3. Če potrebujemo **POMOČ**?

- Usmerimo se na **SIMPTOME**
- Poiščimo pomoč **ZDRAVNIKA**
- Poiščimo **PSIHOLOŠKO POMOČ**:
  - **KRIZNA INTERVENCIJA**
  - **PODPORNE SKUPINE**
  - **SVETOVANJE**
  - **PSIHOTERAPIJA**

Značilnosti pozitivnega delovnega okolja – 1.

**VISOKO
ZADOVOLJSTVO
Z DELOM**

**MOTIVACIJA ZA RAZVOJ
POTENCIALOV**

Značilnosti pozitivnega delovnega okolja – 2.

VISOKA PRODUKTIVNOSTI

NIZEK ABSENTIZEM

NIZKA FLUKTUACIJA

Glavni dejavniki pozitivnega delovnega okolja

1

2 - 5

Glavni dejavniki pozitivnega delovnega okolja

6

Glavni dejavniki pozitivnega delovnega okolja

7

8

Glavni dejavniki pozitivnega delovnega okolja

9

OSNOVNI CERTIFIKAT

**Družini
prijazno
podjetje**

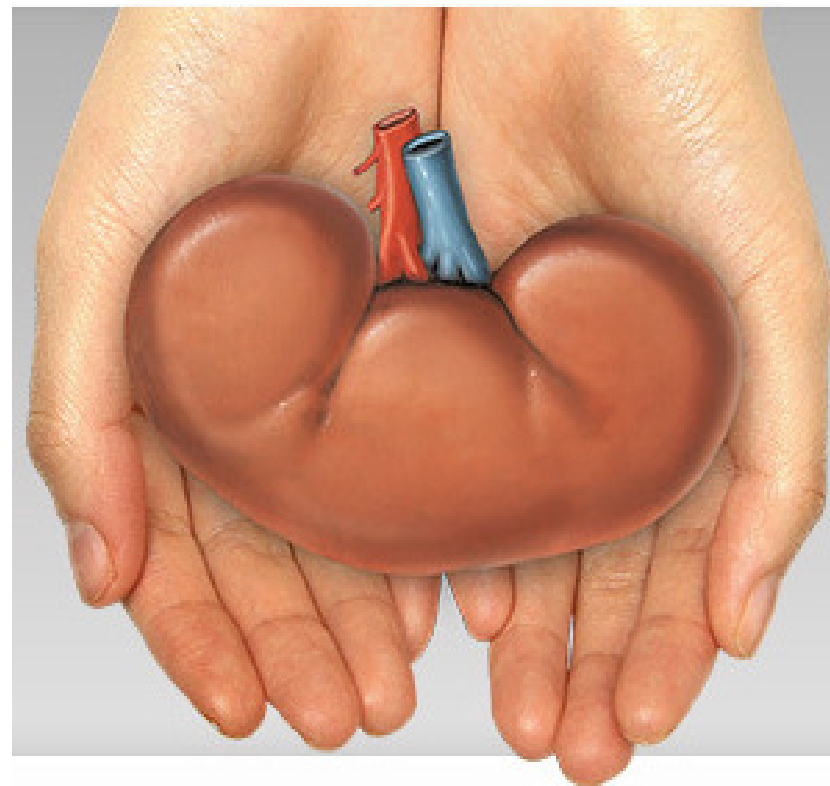

Projekt implementacije Čili za delo v UKC Ljubljana

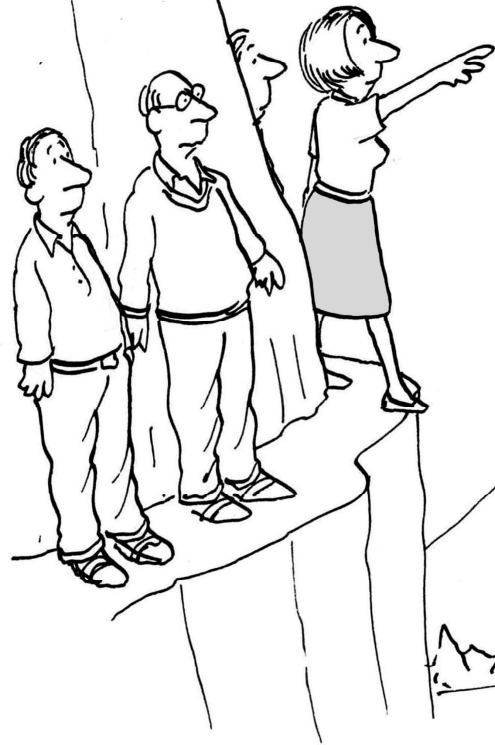
2 nivoja programa

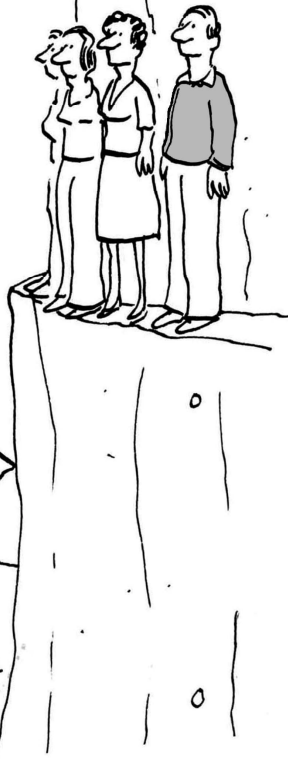
DANSKI PRIMER

COME
OVER
HERE

HOW?

Supervizija

Potek:

1x mesečno

60 minut

Obravnane teme

natasa.dernovscek@guest.arnes.si

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije

www.zzzs.si

Projekt ProZDRAV2 “Z ozaveščanjem, promocijo in sodobnimi orodji do zdravih in varnih delovnih mest”, ki ga je finančno podprl ZZZS.

